

KẾT QUẢ BƯỚC ĐẦU CỦA DỰ ÁN NUÔI CUA BIỂN Ở QUẢNG NINH

TRẦN MINH HÀN

Giám đốc Công ty TNHH thủy sản Minh Hàn

Là một tỉnh có nhiều tiềm năng, thế mạnh để phát triển nghề nuôi cua biển, nhưng phong trào nuôi cua biển ở Quảng Ninh còn mang tính tự phát, nhỏ lẻ, việc áp dụng các tiến bộ kỹ thuật còn nhiều hạn chế... dẫn đến sản lượng, chất lượng thấp và hiệu quả kinh tế không cao. Để khai thác hết tiềm năng, lợi thế vốn có của địa phương và từng bước phát triển nghề nuôi cua biển theo hướng sản xuất hàng hóa, góp phần tăng thu nhập, ổn định đời sống người dân, được sự quan tâm của Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN) và UBND tỉnh Quảng Ninh, Công ty TNHH thủy sản Minh Hàn đã thực hiện dự án “Ứng dụng KH&CN xây dựng mô hình sản xuất giống và nuôi thương phẩm cua biển tại thị xã Quảng Yên, tỉnh Quảng Ninh”. Mặc dù đến tháng 9.2014 mới kết thúc, nhưng dự án đã đạt được nhiều kết quả, mang lại hiệu quả thiết thực cho địa phương.

Quảng Ninh nằm ở phía Đông Bắc của Tổ quốc, có diện tích tự nhiên khoảng 610 nghìn ha. Với bờ biển dài 250 km, Quảng Ninh có trên 40 nghìn ha bãi triều, 20 nghìn ha eo vịnh và hàng vạn ha các vùng nông ven bờ, là môi trường thuận lợi để phát triển nuôi trồng và chế biến thủy hải sản xuất khẩu.

Theo chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh đến năm 2020, Quảng Ninh xác định trở thành trung tâm khai thác, nuôi trồng thủy sản biển và ven biển, sản xuất giống thủy hải sản, chế biến, xuất khẩu và dịch vụ hậu cần nghề cá của vùng Đông Bắc; là đầu mối chính cung ứng nhu cầu thủy hải sản và giống thủy hải sản cho các tỉnh trong khu vực, đặc biệt là thành phố Hà Nội và một số khu công nghiệp.

Với tiềm năng, thế mạnh về vị trí địa lý, tài nguyên mặt biển, bãi triều, nguồn lợi thủy sản phong phú, nghề nuôi trồng thủy hải sản ở Quảng Ninh có nhiều điều kiện và cơ hội để phát triển. Tuy nhiên, những kết quả đạt được trong lĩnh vực này chưa tương xứng với tiềm năng vốn có; năng

suất nuôi trồng còn thấp, chưa phát huy được lợi thế từ biển, khai thác thủy hải sản chủ yếu tập trung ở khu vực ven bờ, giá trị xuất khẩu còn thấp... Một trong những nguyên nhân dẫn đến tình trạng này là đối tượng nuôi còn nghèo nàn, chưa chủ động được nguồn cung con giống cả về số lượng và chất lượng, quy trình công nghệ nuôi lạc hậu, hiệu quả thấp...

Để khắc phục những tồn tại nêu trên, góp phần đa dạng hóa đối tượng nuôi thủy sản nước lợ, từng bước hình thành vùng sản xuất hàng hóa tập trung có hiệu quả kinh tế cao... Công ty TNHH thủy sản Minh Hàn đã đề xuất và được phê duyệt thực hiện dự án “Ứng dụng KH&CN xây dựng mô hình sản xuất giống và nuôi thương phẩm cua biển tại thị xã Quảng Yên, tỉnh Quảng Ninh” (thuộc Chương trình hỗ trợ ứng dụng và chuyển giao tiến bộ KH&CN phục vụ phát triển kinh tế - xã hội nông thôn và miền núi giai đoạn 2011-2015 do Bộ KH&CN quản lý). Dự án được thực hiện từ tháng 9.2012 đến 9.2014, đến nay dù chưa kết thúc nhưng dự án đã đạt được nhiều kết quả, mang lại hiệu quả thiết thực cho địa phương.

Kết quả thực hiện dự án

Về đào tạo, tập huấn và chuyển giao công nghệ

Trong quá trình triển khai, cơ quan chủ trì đã phối hợp chặt chẽ với cơ quan chuyển giao công nghệ (Viện Nghiên cứu nuôi trồng thủy sản III) trong việc đào tạo cán bộ kỹ thuật nhằm tạo được một đội ngũ cán bộ nòng cốt cho việc tiếp nhận và ứng dụng quy trình công nghệ vào sản xuất tại địa phương. Kết quả, đã đào tạo được 10 kỹ thuật viên về sản xuất giống (nội dung đào tạo gồm: đặc điểm sinh học của cua biển; quy trình nhân giống cua biển; các vấn đề sử dụng thuốc, hóa chất, chế phẩm sinh học trong sản xuất giống cua biển; quản lý môi trường, sức khỏe, bệnh dịch của mẹ trong giai đoạn nuôi vỗ thành thực...) và nuôi thương phẩm cua biển (nội dung đào tạo gồm: nhu cầu thị trường sản phẩm cua biển trên thế giới, Việt Nam và Quảng Ninh; quy trình chung về kỹ thuật nuôi thương phẩm cua biển; các vấn đề về dinh dưỡng của cua biển; các loại thức ăn và phương pháp sử dụng trong quy trình nuôi thương phẩm...).

Bên cạnh đó, cơ quan chủ trì đã cộng tác với cơ quan chuyển giao công nghệ, chính quyền địa phương nơi thực hiện dự án tổ chức được 4 lớp tập huấn tại 4 xã/phường trên địa bàn thị xã Quảng Yên cho hơn 200 lượt người dân về kỹ thuật nuôi cua biển thương phẩm với các nội dung như: cải tạo ao nuôi; cấp nước, xử lý nước trước khi thả giống; gây nuôi thức ăn tự nhiên; sử dụng chế phẩm sinh học trong quá trình nuôi thương phẩm; sử dụng thuốc,

Mô hình sản xuất của giống

hóa chất phòng, trị bệnh của cua trong quá trình nuôi; kiểm tra, quản lý các yếu tố môi trường ao nuôi; chế biến, bảo quản và sử dụng thức ăn nuôi cua; thu hoạch, bảo quản sản phẩm sau thu hoạch. Ngoài ra, cơ quan chủ trì còn tiến hành in tờ rơi giới thiệu về quy trình kỹ thuật nuôi cua thương phẩm; tổ chức hội thảo đầu bờ về nuôi cua thương phẩm với sự tham gia của chính quyền địa phương và hàng trăm hộ dân trong khu vực thực hiện dự án. Đồng thời, dự án đã phối hợp với Trung tâm Tin học và thông tin tư liệu thuộc Sở KH&CN Quảng Ninh xây dựng các phóng sự về quy trình kỹ thuật, giới thiệu kết quả thực hiện các mô hình mẫu để người dân biết và áp dụng.

Xây dựng các mô hình

Trên cơ sở công nghệ được chuyển giao, dự án đã xây dựng

thành công mô hình sản xuất giống và nuôi cua thương phẩm với một số chỉ tiêu vượt kế hoạch đề ra.

Mô hình sản xuất giống: tính đến hết tháng 12.2013, dự án đã sản xuất được 4 đợt giống với số lượng của giống đạt 5,238 triệu con, vượt 1,238 triệu con so với kế hoạch đề ra (kế hoạch là 4 triệu con). Cua giống do dự án sản xuất có chất lượng tốt, kích cỡ 1-1,2 cm. Hiện tại, Công ty đang chuẩn bị nhà xưởng, nguyên vật liệu để sản xuất giống đợt tiếp theo nhằm hoàn thiện hơn nữa quy trình sản xuất của giống trước khi áp dụng vào sản xuất đại trà.

Mô hình nuôi cua thương phẩm: dự án đã thực hiện mô hình nuôi cua thương phẩm từ tháng 7 đến 11.2013 với số lượng 200.000 cua giống, kích cỡ 1-1,2 cm trên 3 ao với tổng diện tích là 10 ha.

Kiểm tra giống cua biển trước khi giao cho khách hàng

Kết quả thực hiện mô hình nuôi cua thương phẩm cho sản lượng 32 tấn, năng suất trung bình đạt 3,2 tấn/ha.

Hiệu quả kinh tế - xã hội

Dự án bước đầu khai thác hiệu quả tiềm năng sẵn có của địa phương, hình thành các mô hình nuôi cua tiên tiến, đã sản xuất được 5,238 triệu cua giống và thu hoạch được 32 tấn cua thương phẩm. Về hiệu quả kinh tế, theo dự kiến ban đầu dự án có lãi hơn 3 tỷ đồng. Tuy nhiên, sau gần 2 năm triển khai, với sự nỗ lực của cơ quan chủ trì và sự phối hợp có hiệu quả của cơ quan chuyển giao công nghệ, sản lượng cua giống, cua thương phẩm thu được đều cao hơn so với chỉ tiêu đề ra ban đầu nên lãi thu được cao hơn dự kiến hơn 1 tỷ đồng. Trong năm 2014, dự án tiếp tục thực hiện sản xuất giống và mô hình nuôi cua thương phẩm theo các nội dung đã được phê duyệt.

Tin tưởng rằng, với những kinh nghiệm tích lũy được dự án sẽ đạt được thành công vượt dự kiến.

Nhờ ứng dụng kỹ thuật tiên tiến vào sản xuất giống, dự án không chỉ nâng cao được tỷ lệ sinh sản của cua mẹ mà còn tạo ra những con cua giống có chất lượng cao, giá thành hạ. Thực hiện đúng cam kết của dự án, Công ty TNHH thủy sản Minh Hàn bán cua giống cho người dân địa phương với giá ưu đãi là 600 đồng/con, giảm gần 40% so với thị trường (giá thị trường khoảng 1.000 đồng/con), qua đó giúp tiết kiệm tiền mua cua giống cho người dân, nâng cao hiệu quả kinh tế mô hình nuôi cua thương phẩm. Theo ông Lê Văn Kỳ (người dân ở phường Tân An), từ khi Công ty TNHH thủy sản Minh Hàn nhân giống cua biển thành công, gia đình ông chỉ mua giống ở đây. “Vì giống cua biển do Công ty sản xuất chất lượng đảm bảo, lại được cán bộ của Công ty tận tình hướng dẫn

về kỹ thuật nên tỷ lệ thành công rất cao, cua lớn nhanh...”, ông cho biết.

Về mặt xã hội, việc xây dựng thành công mô hình nhân giống và nuôi cua thương phẩm theo hướng sản xuất hàng hóa trong khuôn khổ dự án đã góp phần tích cực vào việc thực hiện chương trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp phù hợp với điều kiện của địa phương, giúp khai thác hiệu quả những tiềm năng và lợi thế sẵn có. Thành công của dự án là mô hình mẫu để nhân rộng ra các địa phương khác trong tỉnh, góp phần tạo thêm việc làm cho người lao động tại các cơ sở nuôi trồng thủy sản, đồng thời còn kích thích một số ngành nghề khác phát triển, qua đó tạo ra việc làm, tăng thu nhập cho người dân, góp phần xóa đói giảm nghèo, ổn định đời sống, an sinh xã hội ở địa phương.

Bên cạnh đó, nhờ ứng dụng các kỹ thuật tiên bộ trong các khâu, từ sản xuất giống đến nuôi cua thương phẩm đã hạn chế được lượng thức ăn dư thừa, thuốc phòng trừ dịch bệnh... nên đã góp phần bảo vệ môi trường và phát triển sản xuất theo hướng bền vững. Hy vọng rằng trong thời gian tới, mô hình sẽ tiếp tục được nhân rộng và mang lại hiệu quả cao hơn nữa cho người nuôi cua vùng ven biển và một lần nữa khẳng định sự đóng góp hiệu quả của Chương trình hỗ trợ ứng dụng và chuyển giao tiến bộ KH&CN phục vụ phát triển kinh tế - xã hội nông thôn và miền núi ■